

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor	Correspondințele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ”
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane	Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150	iauă banii de prenumerațiune și inserțiunile la
„ „ „ „ pe 1/2 an 5	de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor.	ADMINISTRAȚIUNEA
„ România și străinătate pe an 14 franci	de aci în sus 10 coroane	Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș
„ „ „ „ pe 1/2 an 7		

Hristos a înviat!

Cu cuvintele: „Hristos a înviat!” ne în-tâmpinăm unii pe alții în această mare zi, care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim întrânsa.

Ne bucurăm și ne veselim în această zi de învingerea, ce prin înviere a raportat-o în-vățătură dumnezească asupra învățăturilor ome-nești, ce stăpâneau lumea pe timpul lui Hristos.

Pe acel timp omenimea eră cuprinsă de o grozavă neștiință religioasă și — ca urmare — încărcată de grele păcate. Păgânii, adorând — cum zice un sfânt Părinte — creatura în loc de creator și numind zei lemnul și piatra, stă-teau în umbra morții, iar Iudeii schimonosind prin răstălmăcirile lor subiective și pătimase legea Domnului, dată prin Moise și proroci, orbecau în întunerec; și unii și alții erau la marginea prăpastiei.

Dar, când primejdia e mai mare, Dumnezeu e mai aproape.

Dumnezeu, în nespusa-i iubire de oameni, plinindu-se timpul, trimite pe Fiul său, ca prin cuvânt și fapte să învețe pe oameni calea, ce duce la mântuire, să-i lumineze cu cunoștința ade-vărului și să-i întărească în credință și fapte bune.

Trei ani de zile petrece Domnul și Mân-tuitorul nostru Isus Hristos pe pământ, între oameni. Învățăturile lui se lățesc, dar... nu prind rădăcini la mulțimea oamenilor datăți păcatului. Aceștia în orbia și trufia lor răstignesc pe Isus, care moare pe cruce.

El e înmormântat, dar... a treia zi învie.

Învierea e o învingere. Ea rușinează pe cei trufași, deschide mintea și inima celor orbiți; toți se schimbă devenind credincioși aderenți ai dumnezeescului învățător.

Învățăturile lui Isus au adus roado, ce au schimbat fața lumii.

Au trecut două mii de ani dela învierea lui Isus.

Mulți ani, și poate că tocmai mulțimea ani-lor este și cauza de între lumea contimpurană lui Isus și între lumea de acum nu e mare deosebire.

Și astăzi, ca și atunci, suntem necredincioși și necinstitori de cele sfinte.

Și astăzi, ca și atunci, nu cinștim părinții, nu iubim pe aproapele; ucidem trupește și su-fletește, jăfuim și înșelăm. Minciuna, elevetirea, înnegrirea, ura și toate păcatele iadului sunt până noastră de toate zilele.

A nega ceva din acestea însemnează a pune vârf minciunii.

Și până când tot așa, când vedem, că pri-mejdii, primejdii mari, ne amenință și cutropesc din toate părțile?! Căci cunoștința nu ne lipsește, ba ne ținem chiar de prea învățați...

Primejdia e mare, dar Dumnezeu e aproape. Să-l rugăm deci, ca sânta înviere, ce o sărbăm astăzi, învierea Domnului nostru Isus Hristos, a cărui învățătură se cuprinde în frumoasele cuvinte: „Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău... Să iubești pe aproapele tău...” să ne lumi-neze mințile cu adevărată înțelocpiune și să ne încălzască inimile de creștinească iubire, ca așa învingând patimile firii noastre de fapt să ne putem bucura și veselii de această zi și din adâncul sufletului nostru să zicem: „Adevărat, că a înviat!”

R.

Gând s'a întemeiat orașul Caransebeș și ce știm din trecutul lui?

(Continuare)

16. Gerasim Sêrb¹

E născut la 18 Septembrie 1857 în comuna Cerbâl din Transilvania. Clasele gimnaziale le-a făcut în Orăștie și Beiuș, unde a depus examenul de maturitate. Absolvând clasele gimnaziale a studiat teologia în seminarul „Andrei” din Sibiu.

După terminarea cursului clerical în 1880 a făcut examenul preoțesc de capacitate cu distincție.

Tot în anul 1880 s'a înscris ca stipendist al arhiepiscopiei la academia de drepturi din Sibiu, absolvând cursul iuridic la universitatea din Budapesta în 1884, unde a făcut și un examen rigoros.

Dela 1878 până la 1883 a fost aplicat în oarele libere în cancelaria arhiepiscopiei.

După terminarea cursului iuridic a fost imbiat cu redacția dela „Telegraful Român” și din partea comitetului suprem al comitatului Unidorei i-s'a făcut ofertul să întro la administrație.

Din considerațiuni politice și personale nu a primit nici unul din oferte.

Cu 1 Septembrie 1888 a fost angajat profesor de sf. teologie la institutul diecezan din loc, unde a funcționat până la 20 Faur 1900, când a fost instalat de protopresbiter în tractul Belințului, dieceza Aradului, unde funcționează până astăzi ca atare.

Ca profesor a inițiat contopirea societății clericilor și pedagogilor dela institut în o singură societate de lectură, al cărei președinte a fost mai mulți ani de a rândul.

17. Dr. Petru Barbu

S'a născut în Lugoj în 7 Mai 1864 din părinții Lazar, poreclit Hazi, și Ilica. A absolvat gimnaziul român din Brașov (1884) și facultatea teologică din Cernăuți (1888). După absolvirea teologiei a ascultat prelegeri la universitățile din Gratz și Berlin.

În anul 1891 s'a promovat doctor în teologie. În anul 1892 a fost numit profesor la institutul teologic și pedagogic din Caransebeș. În 1895 a intrat în cler. Este asesor consistorial și redactor al Foi Diecezane.

A scris mai multe cărți didactice și metode pentru obiectul de învățământ al Religiei în școala poporală și în școalele medii.

¹ După schița biografică împărtășită de însuș părintele protopop Gerasim Sêrb.

18. Dr. George Dragomir¹

S'a născut la 1870 în Lugoj. Părinții lui Iosif și Ecaterina au fost economi. Școala primară și gimnaziul le-a făcut în locul său natal.

La anul 1890 a trecut examenul de maturitate.

În anii 1890—1893 a studiat teologia în seminariul din Caransebeș.

După terminarea cursului teologic din loc a fost trimis ca bursier al diecezei la universitatea din Cernăuți pentru completarea studiilor teologice. Aici a obținut titlul academic de doctor în teologie la 1896.

Dela anul 1897 până la 1900 a fost profesor și prefect la seminariul din Arad. Dela anul 1900 și până în prezent ocupă catedra de profesor la institutul teologic din Caransebeș dându-i-se și sarcina de director la internatul teologic.

19. George Petrescu

S'a născut în Scăiuș la anul 1852, 8 Mai din părinții preotul Vasile și Maria. A făcut clasele elementare în Caransebeș iar gimnaziul inferior în Lugoj. În anul 1872 a intrat în institutul teologic din Caransebeș absolvând în anul 1875. Încă cleric în cursul III fiind pe lângă profesorul Ioan Nemoian a fost numit cantor provizor la acest institut.

În anul 1875 a fost numit profesor de tipic și cântarea bisericească la institutul teologic apoi și la cel pedagogic. În August 1876 a fost numit catihet la școalele elementare și la cele civile din loc, în care calitate a servit un lung șir de ani fără nici o retribuțiune.

În anul 1885 a ajuns duhovnic la deținuții dela tribunalul din loc.

Pentru serviciile prestate bisericii și școalei în anul 1892 a fost distins cu brâu roșu.

Este distins cântăreț românesc și ceremonier și are mari merite pentru cultivarea și conservarea melodiilor noastre bisericești.

(Va urma)

Păcatul cel mai mare

Care este cel mai mare păcat dintre toate păcatele, este o întrebare greu de răspuns, dacă privim numai păcatul ca faptă concretă, fără a căuta și izvorul, din care proeasă, sau fără a reflecta la urmările sale.

O indegetare spre rezolvirea acestui problem ni dă Isus Hristos în descrierea județului universal (Mat. 25, 31—46). Din aceasta pericopă estragem, că egoismul lacom aduce osândă, pecând iubirea aproapelui fericire eternă.

¹ Din autobiografie.

Se naște ulterior momentuoasa întrebare, din care cauză calculează Isus Hristos demnitatea și condamnarea după mila și neîndurarea practică în viață? Au nu sunt păcate mai grele decât neîndurarea, și virtuți mai considerabile decât îndurarea? Dacă condamnă numai neîndurarea, unde rămân diavoleasca mândrie, invidie, calomnie, intrigă, omorul; sau dacă numai îndurarea e virtute, unde rămân credința, nadejdea, unde rămân meritele martirilor și sântilor?

Dară dacă a luat Isus Hristos acest moment ca calcul spre judecată, trebuie să fi avut un motiv deplin suficient, de aceea mă voi ocupa cu dânsul mai târziu pentru a-i afla rolul moral.

Dară spre a înțelege aceea ce condamnă, trebuie de subliniat ceea ce a învățat Isus Hristos.

Mezul doctrinei sale este iubirea universală — câtră Dumnezeu și aproapele, fie acesta și dușmanul nostru, căci toate înăițăturile și asămănările sale se dau în urma urmei reduse la acest princip general. Drept aceea este legea lui Hristos legea iubirii spre deosebire de cea veche, a asprimei, care cere ochiu pentru ochiu, dinte pentru dinte. Egoismul în princip este încă o iubire, dară mărginită numai la persoana egoistului.

De oare ce omul ca ființă animalică după legile fizice și așa are misiunea a reprezenta binele său fizic, gravitând încă și sufletul cu neglijarea totală a misiunii sale tot numai la acel centru, devine omul ca și animalul un sclav al existenței sale fizice, fiindcă îi servește cu trupul și cu sufletul. Drept aceea esclamă Isus Hristos: Dacă lumina, care este în tine, este întunec, întunecul cât de mare va fi (Mat. 6, 23).

Devenind omul sub atare domniță tirană exclusivul sclav al mamonului, natural rămân toate interesele sufletești de o parte, fiindcă privește sufletul cu toate calitățile sale de un instrument orb al poftelor materiale; drept aceea zice și Isus Hristos: Nu puteți servi la doi doi domni... lui Dumnezeu și lui Mamon (Mat. 6, 24).

Omul rob de mamon înjugând toate calitățile sale sufletești la horabana patimei materialiste timpeste în sine tote pornirile sufletești, cari îl fac după chipul lui Dumnezeu; el nu vede decât numai materia moartă, nu aude decât despre afaceri de negoț, nu știe nimica afară de avere materială; perde rușinea înaintea oamenilor și frica de Dumnezeu. Orizontul vederilor sale și aspirațiunile sale sufletești se îngustă până la un punct, în care se cuibărește patima sa uricioasă.

Înrudită cu egoismul materialist este lăcomia în mâncări și beutură; dară pe când este acest fel de lăcomie de un caracter animalic, fiindcă cel stăpânit de dânsa se îndoapă fără măsură ca animalul, cel mamon adună fără să guste, muncеște fără să folosească, ci se pedepsește pe sine singur. Prima este animalică, ultima diabolică

Între oamenii îmbuibăți se află și miloși, pe când

mamonul nu cunoaște mila nici altă iubire decât cea de argint și de sine.

Fiind iubirea pretinsă de Hristos universală desrobește ea pe om de tot sclavismul individual, de aceea eliberează sufletul din ferecăturile corpului sensual, ca să se poată rădica în sferele ideale.

Fiind de altă parte egoismul numai o iubire individuală de sine, esclude ea roadele celei universale. Ambele stau așadară în raport contradictoric. Precum izvoresc din iubirea universală virtuți, din cea egoistă scăderi uricioase. Prima este izvorul binelui, ultima al răului moral. De aceea fiind egoismul nepredomnit fundamentul tuturor păcatelor, îl ia Isus Hristos ca calcul la județul cel universal, și ca atare este cel mai mare păcat.

V. Simiganoschi

preot ort. or. Tereblecea, Bucovina.

Asocierea preoților

II.

S'a deschis discuțiunea despre asocierea preoților; așa dară să discutăm.

Dar ce?

Să ne plângem soarta? O ieremiadă întregă ne-ar fi prea puțină.

Să arătăm foloasele și necesitatea asocierii? Aceste sunt evidente. Discuțiunea deschisă pe aceste teme ar fi numai o repetare a celor ce mai de multe ori s'au seris și zis, și astfel ar fi numai o sporire de vorbe superflue, ce ne-ar îndepărta și mai mult de realizarea dorinței generale a preoției.

Astăzi fiecare individ trebuie să recunoască, că numai în tovărășie cu ceilalți colegi ai săi poate exista și validită atât interesele sale particulare, cât și ale stării, din care face parte. Asocierea e sistema de acțiune a timpului nostru, provocată de slăbiciunea individuală în raport cu liberalismul domnitor. Dela această sistemă nici o stare, în interesul său binepriceput, nu poate face abatero. Despre aceasta nu numai ne servesc cu exemplu celelalte stări sociale și chiar a preoților ca d. e. în Bucovina sau în Germania, ci ne constrâng formal celelalte stări, cari asociate, apărându-și interesele lor, vatămă interesele altora, asemenea omului, care voind a scăpa de înne-care, dă cu mâinile în toate laturile și în strimtorarea sa, se rădica pe capul altui individ în aceeaș soarte, dară mai slab decât el. — Acesta e un drept natural și pe această temă nu mai încapă nici o dispută.

O discuțiune are loc numai în cea-ce privește că: cum? adecă felul de organizație, care până acum încă nu a putut ajunge la ordinea zilei.

Deocamdată acceptând toate cele afirmate de On. P. Bumbescu, î-mi iau libertatea a-mi espune părerea mea în această direcțiune.

În general: În asociere intimă, colegială spre a-ne mângăia la durere și întări la neputere, în care

fiecare preot să-și poată spune pasul său negenaț, să-și poată discuta și chiarifica ideile sale, și să poată conta la sfatul nefătărit, neinteresat și sigur cerând aprobarea, dară primind cu supunere și reprobarea făcută cu dragoste colegială. În asociere, carea deșteptându-ne conștiința chemării noastre înalte și sfinte și a apartinerii tuturor preoților la oaltă într'un mănunchiu mare și puternic ca un singur membru în organizmul bisericii, să ne perfecționeze și incurajeze în puterea asociată și asigure izbânda în feluritele nevoi ale vieții practice prin aceea, că de o parte dă curs și teren liber singuraticilor a se controla și a emula, deșteptându-ne ambițiunea amortită, de altă parte a da năvală cu puteri unite, a ajuta pe membrul singuratic ajuns în strâmtoare și respective a apăra interesele generale a-le stării preotești.

Toate acestora asocierea așa le va putea ajunge, dacă să va dărîmă păretele despărțitor dintre preoți: *indiferentismul și separatismul*, ce ne stăpânește; vor dispărea toate diferențele octroate, și mai pre sus de toate vor avea un caracter cu totul liber, neinfluențate de nime și independente, nepredomnite de formalități, ca să nu ne alegem cu ținerea formalităților.

Această libertate e de accentuat cu atât mai vârtos, cu cât biserica, ca cea mai veche instituțiune, a fixat dejă toate opreliștele sale referitoare la activitatea și persoana preotului așa, că între acele margini nici nu ar fi ceva de oprit, dacă nu ar fi vorba a se octroă ceva nou.

În spețial, referitor la organizație, îmi iau libertatea a observa următoarele:

Toți preoții activi să se deoblige a lua parte la conferințele tractuale. Aceste conferințe, având cea mai mare însemnătate, să se țină de atâtea ori, de câte ori va cere trebuința sau o terțialitate a membrilor, dară regulat în fiecare an cel puțin odată. Conferințele să se conducă de biroul lor, 5—7 membri, cu un președinte ales de ei și dintre ei, asemenea comitetului parohial. Acest birou va avea a conduce toate afacerile, a convoca conferința, a statori obiectele pertractânde publicându-le în convocator; apoi atât în conferințe cât și singuratecilor membrii a servi ca spețialiști în diferitele direcțiuni ale vieții practice, împărțite între ei spre studiere mai amănunțită.

Fiecare conferință își va alege 4 membrii spre reprezentarea tractului în comitetul Reuniunii.

Acest comitet asemenea biroului tractual își va alege un președinte din sinul său și va avea aceleași datorințe față de Reuniune, precum va alege și o comisiune pentru redactarea unei foi a Reuniunii.

Adunarea generală a Reuniunii se va ține odată pe an, în care, sub conducerea unui președinte ad hoc, se va examina și aprobă raportul comitetului despre mersul tuturor afacerilor Reuniunii, se vor desbata și decide cauzele, ce privesc Reuniunea, intru-cât acelea vor fi fost puse la ordinea zilei.

Conferințele tractuale, întru cât ar fi cu putință, să se țină succesive fiecare în altă lună, ca să se

poată publica în organul Reuniunii raport detaliat despre demersul conferinței; prin ce și comitetul va putea raporta adunării mai precis despre viața preoțimei din întreaga dieceză, precum se va da ocaziune celorlalte tracte a se ocupa și el despre lucrurile mai însemnate.

În felul acesta asociată, preoțimea va putea mai ușor și cu succes a-și împlini chemarea și a-și elupta interesele sale. Prin aceasta însă nu voesc a afirmă, că clarificări, întregiri și chiar modificări nu ar mai avea loc la cele propuse de mine, ci numai că ar putea servi de baza unei discuțiuni speciale.

Cireșul-Timiș, 11 Aprilie 1905.

N. Furca, preot.

Religiunea ca obiect de învățământ și ca mijloc de educațiune în școala poporală

„Nu există nici un popor așa de sălbatic și de barbar, ca să nu creadă în Dumnezeu. Deși mulți au închipiri false despre dânsa, totuși toți cred într'o putere și ființă dumnezească. Această credință... este legea și graiul naturii“ — zice Cicero. Conștiu de existența lui Dumnezeu, omul natural, a cărui fire este înclinată mai mult spre rău decât spre bine, face binele sau cel puțin încunjură răul numai știindu-și faptele supravegiate, remunerate sau pedepsite de atotștiutorul judecător al lumii. Numai această conștiință religioasă, care trebuie susținută și cultivată, face mulțimea de oameni fără carte și fără nici o educațiune să respecteze logile, să supoarte greutățile vieții și să nu se revoalte în contra ursitei lor de multe ori atât de cruda. Fără credință nu este morală; lipsa moralei dă curs liber egoismului și patimilor cu atât mai mult, că omul immoral nu are putere de a rezistă ispitelor și ademenirilor păcătoase. Dar unde să se susțină și cultive acea conștiință religioasă, fără de care o ordine morală ar fi imposibilă, dacă nu în școala poporală. Iată primul motiv, pentru care Religiunea ocupă cel dintâiu loc între obiectele de învățământ ale acestei școale.

Dacă în școala poporală, a cărei menire este să dea omenirii o cultură generală, școlarii învață cine au fost cei dintâi locuitori ai patriei noastre, cine bărbații ei mari; cari sunt părțile pământului, ce însușiri au locuitorii acestora; de câte feluri sunt corpurile cerești, cum se mișcă ele în univers etc., apoi fără îndoială școlarii trebuie să aibe idee și de acela, care a creat universul, să cunoască raportul dintre el și noi, bunătățile, ce le-a revărsat asupra noastră, și promisiunile, ce le-a făcut el aceluia, cari vor trăi după voia lui. A da omenirii o cultură

generală, fără a propune toate acestea, este imposibil. „Mai încurând veți zidi o cetate în aer, decât să cultivați fără religione un popor“ — zice Plutarh¹.

Cele mai multe obiectele de învățământ din școala poporală au, prin materia lor, să nobilizeze sentimentele, să întărească niziunile și să formeze caractere. Între aceste obiecte este de o deosebită importanță Religionea. Ea ne face să cunoaștem pe creatorul, susținătorul și guvernatorul lumii, ființa, însușirile și voința lui, raportul, ce există între Dumnezeu, natură și om. Din aceste cunoștinți răsar toate sentimentele nobile și în special sentimentele religioase și morale, cari culminează în iubirea și venerațiunea lui Dumnezeu, în dragostea cătră făpturile lui și îndeosebi cătră semenii noștri. Din aceste sentimente rezultă apoi toate niziunile, cari se contopesc în caracterul religios-moral.

Iată deci, cum Religionea este nu numai primul obiect de învățământ în școala poporală, ci totodată și unul dintre cele mai de căpetenie mijloace de educațiune, pe lângă care apoi se grupează celelalte obiecte de învățământ.

Notițe tipiconale

pentru sărbătoarea marelui martir George, care în acest an cade pe Sâmbăta din săptămâna luminată.

Vineri sara în 22 Aprilie la timpul său se face Vecernia. Preotul face începutul și cădind zice „Mărire sântei și cei de o ființă...“² apoi cântă „Hristos a înviat“ în altar și în străni cu stihurile lui, după rândueală. Ectenia mare. Doamne strigat-am pe glas 8. și punem stihurile învierii dela glas 8. „Cântare de seara...“ și ale sântului glas 4. „Ca pe un viteaz între mucenici“; Mărire, a sântului, glas 6. „După vrednicia numelui ai viețuit“. Și acum gl. 8. „Împăratul ceriurilor...“ (din Penticostar). Întrare cu cădelnița. Lumină lină. Prochimenul Penticostarului, glas 8. „Dat-ai moștenire celor ae se tem de tine Doamne“. Parimiile (3) Sfântului din Mineiu. La Litie stihira Sântului, glas 1. „Luminatul viteaz George“ Mărire, tot a Sântului, „Să arele cu clipeala cele drepte — zis-a Solomon...“ Și acum, Dogmata învierii cea dela stihovna glasului pe care s'a cântat „Mărirea“ Litiei. Ecteniile și rugăciunea litiei. Stihovna învierii, glas 8. „Suiu-te-ai pe cruce Isuse...“, apoi stihurile podobnice ale Paștilor cu stihurile „Să se scoale Dum-

nezeu...“ Mărire, a Sântului glas 4. „Diamantul răbdării cel înțelegător“. Și acum glas 5. „Ziua învierii...“ La binecuvântarea pânilor se cântă troparul Sântului de 2 ori și „Născătoare de Dumnezeu“, odată. După rugăciunea binecuvântării, în loc de „Fie numele Domnului“ se cântă „Hristos a înviat“ și („Bogații au săracit“ nu se zice) imediat apolisul (otpusul) Paștilor.

Sâmbăta dimineața în 23 Aprilie cântăm Utrenia la timpul său astfel: După începutul obiceiuit al săptămânei luminate, ectenia mare, și imediat Antifonul I al glasului 4. „Din tinerețele mele“³. Apoi prochimenul Sântului „Dreptul ca finicul va înflori și ca Cedrul cel din Liban se va înmulți“. „Toată suflarea“. Evangelia Sântului, dela Luca: „Zis-a Domnul păziți-vă de oamenii...“ După aceea Învierea lui Hristos, și îndată Mărire (glas 2). „Pentru rugăciunile purtătorului tău de chinuri, Milostive“. Și acum, „Pentru rugăciunile Născătoarei“. Stihul: Veseli-se-va dreptul de Domnul și va nădăjdui spre dânsul“² (în loc de „Miluește-mă Dumnezeu-le...“), și stihira Sântului glas 1. „Al marelui împărat ostașul George“ (caută la Litie)³. Ectenia Mântuește Dumnezeule poporul tău. Doamne miluește de 12 ori. Cu mila și cu îndurările. Apoi Canonul învierii șcl. După oda III. ectenia mică, apoi Condacul și Icosul Paștilor, și îndată oda IV, șcl. După oda VI: ectenia mică, Condacul și Icosul Sântului, și îndată oda VII. După oda VIII. pripelele Paștilor. — Svetilna Paștilor odată, apoi a Sântului („Primăvara ne-a strălucit noană, luminată și dumnezească învierea Slăpânului“) odată, și iarăș a Paștilor odată.

Laudele: stihurile învierii glas 8. și cele podobnice ale Paștilor glas 5. cu stihurile lor „Să se scoale Dumnezeu“ șcl. Mărire, glas 5. „Răsărit-a primăvara“ din Minei. Și acum, glas 5 a Paștilor „Ziua învierii“. „Hristos a înviat“ și troparul Sântului. Ecteniile și apolisul (otpusul) Paștilor.

La s. Liturgie, după „Binecuvântată este împărăția Tatălui“, „Hristos a înviat“ cu stihurile lui; apoi ectenia mare și antifoanele Paștilor. După Întrare cântăm stihul Paștilor „Întru adunări binecuvântați...“ Hristos a înviat și Troparul Sântului. Mărire Condacul Sântului, Și acum Condacul Paștilor. „Căți în Hristos“. Prochimenul, Apostolul și Evangelia Sântului. Irmosul și priceasna Paștilor. După „Cu frica lui Dumnezeu“ în loc de cântările obiceiuite se cântă „Hristos a înviat“. Apolisul (otpusul) Paștilor.

În aceeași zi seara la Vecernie se pune slujba Duminecii Tomei după Peticostar; tot așa și Duminecă la Utrenie și la s. Liturgie.

¹ P. Sprechsaal: Keine wahre Erziehung ohne Religion. Christlich-pädagogische Blätter. Wien. An. X, pag. 9 ss. — I. N. Brunner: Katholische Religionslehre. Handbuch der Erziehungs- u. Unterrichtslehre für höhere Schulen. Herausgegeben v. Dr. A. Baumeister. III Band, München, 1898. Pag. II, 7 ss.

² Tipicul de București pag. 198.

³ Tipicul de București pagina 199. Se observă aici, că Tipicul de Silvestru Morariu Andreeviciu pune după Ectenia mare Polieleni, apoi sidelnele Sântului, și numai după aceea antifonul „Din tinerețele mele“.

² Tipicul de Silvestru Morariu Andreeviciu, pag. 192.

³ Tipicul de București, pag. 200.

Lecțiuni din Religieune

Învierea lui Lazar

(Continuare)

Reproducerea întregii istorioare.

Aprofundarea religioasă-etică constă în reasumarea ideilor fundamentale, recapitularea și gruparea gândirilor, vorbelor și faptelor persoanelor ce obvin în istorioară.

III. Asociația

Afară de Lazar, Isus a mai înviat și pe alți doi morți (anume?), totuși învieria lui Lazar a fost cea mai minunată (de ce?); prin aceste minuni Isus descopere puterea sa ce o are asupra morții, și aduce la lumină nemurirea omului. Ca la toate minunile sale, așa și aici, el caută să deștepte și să întărească credința celor prezenți. De ce? Credința în Domnul Isus și iubirea către el au fost condus deja sufletul lui Lazar în viața vecinică, din care Domnul l-a rechemat pe un timp anumit, ca dovada ce se poate cuprinde prin simțituri, că cel ce crede într'adevăr în Hristos trăește măcar să și fie murit. Pentru că credința în Hristos, abnegațiunea, e însăși viață, e adevărata viață, care își ia începutul aici, și dincolo de mormânt nu se sfârșește, — scurt: e viață vecinică; așa dară, numai pentru cei ce cred e moartea învinsă, și armele necesare spre acest scop ni le-a dat tocmai Hristos prin credință. Unde lipsește credința, unde inima nu se alipește de Hristos, ci de păcate, acolo moartea tot mai are puterea de a îngrozi și a omori, acolo înainte de moartea corpului vine moartea sufletului (sufletul e năpăsător, fără simțiri, mort pentru Dumnezeu și pentru aproapele). Numai o viață, pe care o trăim pentru Dumnezeu, pentru Hristos, e viața cea adevărată...

Hristos este izvorul vieții și stăpânul morții!

Unde *el* lipsește, acolo e plângere și moarte; unde *el* e de față, acolo e mângăere și viață. Tânguire și moarte era în casa din Vitania, în casa lui Iair, în casa văduvei din Nain... Când vine Isus, ... plâsetele încetează, puterea morții se strică, apare mângăerea și viața. „Nu plânge“ zice el văduvei întristate din Nain. Și mângăerea vine în inimă, el îi ajută, lacrimile de durere se prefac în lacrimi de bucurie. Mângăere și viață aduce el în casa lui Iair, ... mângăere și viață aduce și în casa din Vitania, „Învia-va fratele tău.“ — „vei vedea mărirea lui Dumnezeu“, zice el către sora întristată; ear la groapă cheamă la viață pe prietenul iubit. Ca un împărat și stăpân stă el înaintea mormântului; cuvintele lui sună poruncitor: „Lazare, vino afară!“ și atunci se rup toate legăturile morții, viața se reîntoarce. — Și la cuvântul său toți morții vor învia odată, când el va veni întru mărirea sa și toți sântii ingeri cu dansul. O suflare, un vânt de primăvară va trece atunci peste imperiul putrejunii; ceea ce s'a sămănat întru necinste, se va scula întru mărirea (cf. I. Cor. 15, 43). —

„Moarte, unde este boldul tău? Iadule, unde este bi ruința ta?“ (I. Cor. 15, 55). „Hristos a stricat puterea morții“ (II. Tim. 1, 10).

Prin Isus apare viață și în privința spirituală. Sunt multe suflete moarte în cari nu se află nici un pic de credință, nici câtă iubire, nici câtă speranță. Hristos voește să învie și aceste suflete. În sufletele lipsite de credință, speranță și iubire, el suflă focul său dumnezeesc. Gheața se topește, inimile se încălzesc. Lumina, iubirea, viața le pătrunde. „Mulți dintre Iudei au crezut în el“; ei au fost înviați din moartea sufletească și aduși la viață. Durere, însă, nu toți. Dar aceasta n'a fost numai atunci așa. Și astăzi sunt atâtea inimi impetrite, cari nu voesc să audă, nici să vadă nimic. Pentru acestea Hristos va fi peatra din unghi, de care se vor lovi și se vor slărâma. Vai lor!

Și astăzi, pretutindeni unde pătrunde Evangelia, lucră puterea dătătoare de viață a lui Hristos, încât cei ce dorm se deșteaptă, o viață nouă lucră în ei și-i face să săvârșească faptele credinții și iubirii. Un simțământ nou lucră în oameni; ei cunosc, că Isus a venit să învie pe oameni din moartea păcatului și să-i aducă la viața vecinică; văd la ei înșiși, că Hristos e domnul vieții și Mântuitorul acestei lumi și că Evangelia lui are putere dătătoare de viață.

Ar fi o nebunie a aștepta sau a pretinde, ca și în zilele noastre să se întâmple o minune ca și cea a învierii lui Lazar. Nu e mai de lipsă, căci noi avem conștiința și suntem asigurați, că: *cine moare în Hristos acela nu e mort*, acela numai a adormit, că earăși să se deștepte la o viață nouă mai fericită, la viața vecinică. Moartea e un somn; așa o numește Hristos. Somnului însă îi urmează earăș deșteptarea. Hristos e deja pe cale către Vitania, ca să mângăe și să învie. Așteaptă numai și te vei bucura cu o bucurie nespus de mare! Gura ta în curând va preamări pe Dumnezeu, căci sufletul e asigurat, că Izvorul vieții a zis: „*Eu sunt învieria și viața*...“

Numai adevărații învățați ai lui Hristos, așa dară, au în sine, adecă în credința lor, asigurarea: că nici moartea spirituală și nici cea corporală nu are putere asupra lor; că nimic în această lume nu poate pune capăt vieții lor ce au în Hristos, și că despărțirea de această lume îi aduce și mai mai aproape de Domnul și fericirea lor pământească o redică la fericire cerească. Această prefacere: a spaimelor morții în desfătare, a vieții pământești trecătoare în viață cerească vecinică, a morții spirituale și corporale în viață, — a adus-o Hristos în lume; credința tare în el a câștigat multor milioane de oameni viață adevărată, vecinică și aici și dincolo. Și dacă învieria lui Lazar e cea mai mare minune săvârșită de Isus în viața sa pământească, această prefacere a nelegiurii, a morții păcatului, în viața adevărată, vecinică, e cea mai puternică și mai binecuvântată minune ce a săvârșit-o Hristos cel pururea viu, e o deșteptare și o înviere fără seamăn, pentru că aci avem o „mare“

intreagă de viață față de care învierea lui Lazar e numai un strop de viață.

IV. Sistemizarea

„Eu sunt învierea și viața; cel ce crede întru mine, de va și muri, viu va fi, și tot cel ce este viu și crede întru mine, nu va muri în veac” (Ioan 11, 25).

„Hristos a strical puterea morții, și a adus la lumină viața prin Evanghelie” (II. Timot. 1, 10).

„Amin, amin grăesc vouă, că vine ora și acum este, când morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu, și care vor fi auzită vor învia” (Ioan 5, 25).

„Viața mea este Hristos, și moartea îmi este câștig” (Fil. 1, 21).

V. Aplicarea

Cum putem noi să câștigăm viața adevărată, vecinică? — Prin ce putem arăta, că noi deja în această viață avem parte de viața vecinică? — Cum putem deveni și noi prietenii lui Isus?

Când rabdă credința în Hristos și în viața vecinică cea mai mare ispită? — Despre fiecare creștin bolnav putem zice: „Această boală nu este spre moarte, ci pentru mărirea lui Dumnezeu”, și despre fiecare creștin mort: „De a adormit, se va mântui”. — Cum așa? De ce în biserica noastră moartea se numește adormire (I. Tes. 4, 13; I. Cor. 7, 39. 11, 30. 15, 6. 18. sq.)? Când va avea loc învierea creștinilor adevărați?

Explică și aplică: Filipeni 1, 23. 24: „Mă strămtorez în două priviri: având dorința a mă desface de corp și a fi împreună cu Hristos, ceea ce este cu mult mai bine; dară a rămânea în corp este mai de trebuință pentru noi”. — Rom. 8, 38 sq. „Socotesc, că nu sunt vrednice suferințele timpului de acum, de a se asemăna cu mărirea care va să se descopere în noi” ... etc. — Ioan 14, 6. „Eu sunt calea și adevărul și viața”. — Ioan 8, 51. „Amin, amin grăesc vouă, de va păzi cineva cuvântul meu, nu va vedea moartea în veac”.

De cetit: 1) Ezechiel 37, 1—14. Vedenia despre valea plină de oase (Parimia dela Ortrina Sâmbetei mari după încunjurarea cu s. Antimis). — 2) Ioan 5, 24—29 (Evangelia la înmormântarea mirenilor). — 3) Rom. 6, 3—11 (Apostolul Sâmbetei mari la Liturgie). — 4) I. Corint. 15, 35—57. (Apostole la morți). — 5) II. Cor. 5, 1—10 (Apostolul din Sâmb. 22. după Rosalii). — 6) I. Tesal. 4, 13—17 (Apostolul la înmormântarea mirenilor).

Petru Buzera

Varietăți

Premiul Nasturel. În legătură cu știrea adusă în nr. trecut despre premiul, ce l-a obținut d-l Dr. Ioan Sirbu, comunicăm cetitorilor noștri, că Academia

de când există, a votat acest, premiu până acum numai de patru ori, și anume lui A. Odobescu, V. Alexandri, Gh. Cosbuc, și I. Sirbu.

† **Ioan Popovici senior** paroh gr. or. rom. în Bocșa-română, membru al scaunului protopresbiteral, împărțit cu s. taine și-a dat nobilul și blândul său suflet în mâinile Creatorului Mercuși în 13 Aprilie 1905 st. v. la 5 oare a. m. în anul 85 al etății și 63 al rodniciei sale funcțiuni preoțești. Rămășițele pământești s'au depus spre odihna de vezi Joi în 14 Aprilie la 11 oare a. m. în cimiterul gr. or. rom. din Bocșa Română. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată.

Societatea română de cântări și muzică din Caransebeș invită respectuos la *concertul*, ce se va aranja la Dumineca Tomii, 24 Aprilie (7 Mai) 1905, în sala mare a otelului la „Pomul verde”. Începutul la 8 oare sara. Prețul de intrare: Loc I 2 cor., loc II 1 cor. 60 fil., loc III 1 cor 20 fil., loc de stat 1 cor. Biletele de intrare se vind în librăria diecezană. Programă: 1) „Fiii României”, cor mixt cu orhestră de G. Musicescu, 2) „Resunetul Ardealului”, cor mixt cu solo de Mezo-Sopran, susținut de d-șoara A. Dimi-trescu, de I. Vidu. 3) „Junimea parisiandă”, cor mixt de Adam. 4) „La Paloma” (Purumbița), cor mixt de Yradier-Hirsch. 5) „Târgul din Pompei” din opera „Ione”, cor mixt cu orhestră. — Joc.

Societatea de lectură dela institutul pedagogic-teologic gr. or. rom. din Arad, aranjează o *Sedintă festivă* în 24 Aprilie (7 Mai) 1905, la „Dumineca Tomii”, în sala mare a institutului. Începutul la 5 oare d. am. Ofertele mărinimoase se primesc cu mulțămintă și se vor cvită pe cale ziaristică. Programă: 1. T. Lugojan: *Învierea*, cor. 2. P. Popa, prezid. soc.: *Cuvânt de deschidere*. 3. T. Lugojan: *Cântece populare*: a) Spune-mi, b) Fă-mă Doainne cor. 4. M. Eminescu: *Fragment din satira III*, decl. de T. Vulpe, teol. c. III. 5. Abt: *Serenadă*, cor. 6. P. Popa teol. c. III: *Armonia întră știință și religione*, disertație. 7. Wachmann: *Floare floricea*, cor. 8. V. Alecsandri: *În Despot vodă* act. II, pred. de E. Drimba și G. Cosma, ped. c. IV. 9. ** : *Azi*, cor. 10. T. Mariș, ped. c. IV: *Scoala în raport cu viață*, disertație. 11. T. Lugojan: *Frunză verde foi mărunte*, cor. 12. T. Speranța: *Năitu Viteazul* decl. de A. Bota, teol. c. I. 13. T. Lugojan: *Ca la Breaza*, cor.

Apel. Pentru a putea compune atât pentru expoziția din vara aceasta cât și pentru muzeul nostru etnografic o *colecție cât mai completă de ouă încondeiate cu desemnuri și motive originale și tipice românești*, ne adresăm pe această cale tuturor prietenilor noștri și în prima linie conducătorilor despărțămintelor noastre, ca din incidentul sărbătorilor de Paști să adune din ținuturile lor cele mai frumoase și mai caracteristice modele de ouă încondeiate și să ni le trimeată pe sama colecțiunilor ce pregătim. (adresa: Biroul Asociațiunii, Nagyszeben, strada Morii, No. 6). Sibiu în 25 Aprilie 1905. Prezidiul Asociațiunii: *Șulufu*.

Concurs

Pe baza ordinațiunii Venerabilului Consistor diecezan dđto 30 Septembrie Nr. 2879 B. ex. 1904 și a decisului comitetului parohial dđto 23 Noembrie ex 1903 se escrie de nou concurs pentru ocuparea postului de preot la parohia de clasa I din **Mircovaț**, protopresbiteratul Bisericii-Albe cu termen de 30 de zile de recurgere dela primă publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumentele :

1. Una sesiune parohială de 32 jugere pământ arător, după care alegândul preot are a suporta sarcinile publice.
2. Un intravilan fără casă parohială.
3. Celelalte competențe legale și uzuale.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și subșterne recursurile lor adresate comitetului parohial din Mircovaț prin oficiul protopresbiteral în Iam.

Recurenții au a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în sânta biserică spre a-și arăta desțeritatea în cătare și oratorie, dar numai cu prealabila încuviințare a protopresbiterului tractual și nici de cum în ziua de alegere. Se observă, că dacă nu vor recura indivizi cu cvalificațiune de clasa I, se vor admite și recurenți cu cvalificațiune bună pentru clasa a II-a.

Iam, la 5 Aprilie 1905.

1—3 [14]

Comitetul parohial, în conșelegere cu mine: *Filip Adam* protopresbiter.

Feriți-vă de falsificate!

Iosif Hazi Barbu, Lugos

oferă

==== pentru trebuințe bisericesti ====

Vin roșu vechiu de Ménes

1 litru 80 cr. — Un butoiu de 4 litri 3 fl. 20 cr.

Vin roșu de Szilas

1 litru 56 cr. — un butoiu de 4 litri 2 fl. 24 cr.

La cumpărări de 4 litri, butoiul e gratis.
Trimis franco cu poșta cu 36 cr. mai mult.

Feriți-vă de falsificate!

„Severineana“

Societate comercială pe acții, Caransebeș.

Recomandă pentru sf. sărbători ale Paștilor

Lumini pentru biserică prima calitate cu prețuri foarte reduse.

Vin roșu vechiu de Carlovit, garantat curat pentru trebuințele bisericesti.

~~~~~ 1 litru 50 cruceri ~~~~~

Oleu de ars, Smirnă, Tămăie și altele în calitatea cea mai bună, cu prețurile cele mai moderate.

Lacul-Keil

(Keil-Lack)

excelentă materie de vâpsit podelele de lemn moale.

Lustrul alb „Keil“ pentru mese de spălat 45 cruceri.

Pasta cerată „Keil“ pentru parchete 60 cruceri,

Lacul de aur „Keil“ pentru cadre 20 cruceri,

Vicsul „Keil“ pentru podele 45 cruceri,

Lacul „Keil“ pentru pâlării de paie în toate colorile.

se află totdeauna în abundență la:

7—8 [11]

H. Perlfaster și Fiul în Caransebeș.

În Librăria diecezană
= din Caransebeș =
să primește

un învățăcel

din familie bună și care are cel puțin 3 clase gimnaziale ori civile.

Administrațiunea

Tipografiei și Librăriei diecezane Caransebeș